

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:			Felelős szerkesztő:	Laptulajdonos:	A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz címzendők. — Hirdetések, valamint nyitltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.
Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	ZÁDORY KÁROLY.	FIGULI ANTAL.	
Fél évre	4 „	Egyes szám ára 20 fillér			

Pályaválasztás.

Ma-holnap bezárulnak a múzsák-templomai és sok ifju áll habozva, ingadozva a pályaválasztás fontos kérdése előtt.

Ezen kérdéshez kívánunk szólni:

Régóta hangzik már a keserű panasz, hogy a magyar ifjúság idegenkedik a hadi pályától s hogy inkább bolyong olesó eredmények lidérczfénye után, inkább tolul seregestül olyan pályákra, hol alárendelt állásért is könnyörögnie, magának és családjának később nyomorognia kell, hogy sem a hadi pályát választaná, mely a legegyszerűbben s leggyorsabban célhoz segít, a legfényesebb ma is s a legtöbb dicsőséget nyújthatja.

A nemzet értelmisége zömének ifjai a katonai pályától irtóznak, s a műveltebb ifjúság másképp megélni nem tudván, seregestül tolul csekély hivatalok felé, pedig a hadi pályán ezrekre menő tisztség készen áll a pályázónak s mindenesetre biztosabb kenyeret és állást ad, mint az időnként választás alá eső állások és ad legalább is annyit megélhetésre, mint egy irodai, vasuti, postai másodrendű szolgálat, mely felé most annyira tolul a reményteljes magyar ifjúság.

Elvitázhatlan tény, mert a statisztika bizonyítja hogy a míg a hivatalnoki állásokért a magyar ifjak 53%-a pályázik, addig a katonai pályát csak minden 50-edik választja.

Ezért van azután, hogy a magyar nemzet, mely a monarchia közös és kölcsönös védelmének szervéhez, a közös hadsereg fenntartásához évenként 42% véradóval járul, a hadseregvezető elemei között csak alig 10%-kal van képviselve.

Valóban szomorú dolog, hogy nemzetünk, mely geniusának megfelelő hadszervezettel, hadakozással és harczi erényekkel tartotta fenn magát annyi évszázadon át, a hon védelmének kötelességét elhanyagolja akkor, mikor a vén Európának nagyhatalmai világrengető események bekövetkeztét várván, körülötte talpig fegyverben állanak.

Az általános védelmi kötelezettség behozatala óta is immár egy emberöltő telt el, újabb nemzedék nőtt a régi helyén s az intézmény a nemzet szívében gyökeret még nem verhetett; a magyar elem a hadsereg vezérletében még mindig nem foglalta el azt a teret, mely őt a véradó arányában megilleti.

Ha valóban az volt az ok, mivel a katonai pályától való idegenkedéssel mentegették: hogy a magyar ifjúság azért kerüli a katonai pályát mert rálépve nemzetiségét kell feláldoznia, az 1897 évi XXIII. törvényezikk megszüntette ezt is, mert a honvéd nevelő- és képző intézetek alapításával megadta a módot arra, hogy a katonai pályára készülő ifjúság magyar intézetekben sajátíthassa el a hadi tudományokat, s mint kifejezett önálló férfiú, lépjen a hadsereg kötelékébe.

Immár magyar nevelőintézetek tárt kapui várják az ifjúságot, hogy jórészt ingyen neveljék az előkelő tiszti pályára, hol maga erejéből magasra emelkedhetik s mégis évről évre fájdalommal tapasztaljuk a megdöbbentő tényt, hogy a Ludovika Akadémia növendékeinek számát betölteni nem képes.

Kétszer irt már a honvédelmi miniszter a Ludovika Akadémiára pályázatot, két iskolaévben kellett volna már 50—50 ifjut felvenni az inté-

zet kebelébe: fájdalom, az eredmény a várakozást egyszer sem elégitette ki. A törvényhozás nemes szándéka tehát, hogy magyar nemzeti intézményekben nevelt tisztekkel foglaltassa el a hadsereg vezérletében ama teret, mely a nemzetet a véradó arányában megilleti: hajótörést szenvedett.

Annak oka, hogy a nemzet, ifjúsága a hadi pályát még most sem keresi, nem lehet más, mint vagy kihalt a nemzet génuszából a harczi erények kultusza s a magyar, melyet annyi istenadta tulajdonság tett a hadi pályára kiválóan alkalmassá, ősi erényeiben teljesen megfogyatkozva, a züllés lejtőjére jutott, vagy hogy nem lévén még az ifjúság kellőképpen tájékoztatva az új honvéd nevelőintézetek s különösen a Ludovika Akadémiának a bécsúj helyi akadémiával immár azonos szervezetről, azokat nem ismeri s így nem is keresheti.

Az első tagadván, az utóbbit kell elfogadnunk.

A Budapesten alapított M. kir. honvéd Ludovika Akadémia jelen szervezetében első rangú katonai nevelő- és képző-intézet, mely keblébe évenként ötven 17—20 éves olyan ifjut fogad, ki a középiskola nyolczadik osztályát elvégezte s az intézetben a felvételi vizsgát kiállotta.

A rendszeresített helyek legnagyobb része ingyenes. Valamennyi növendék bennlakó, kiket az Akadémia, tekintet nélkül arra, vajjon ingyenes vagy fizetési helyet töltenek-e be, egyenlő ellátásban részesít.

A katonai nevelés három évig tart, melyből a növendék kívánságához képest a honvédség vagy közös hadsereghez a hadnagyi rendfokozatban lép-

„Petrosény és Vidéke” tárczája.

Hegyi idyll.

A vén erdész kunyhócskájá
Ott fenn áll a hegytetőn,
Körülötte zúg a fenyves
S holdfény száll rá reszketőn.

A kunyhóban nagy karos szék,
Csodaszépen faragott,
Boldog a ki most azon ül
S ez a boldog én vagyok.

Zsámolyon ül a leányka
Rám támasztva könyökét,
Ajka piros, mint a róza
Csillagszeme tiszta, kék.

És e kék csillagszemekkel
Bűbájosan néz reám,
Fehér liljom ujjacskája
Hamisan csüng ajakán.

Pedig anyja se hall, se lát,
Csak rokkáján zakatol,
Atyja meg csak cízterázik
S egy régies dalt dalol.

És a kis lány halkán suttog,
Csak súg, csak bíg csendesen;
Eddig is sok fontos titkot
Mondott már el én nekem.

Ötletek, élmények és benyomások.

Stefánia, gróf Lónyay Elemérné, mikor még özvegy trónörökösné volt, egy óriási feltűnést keltett könyvet irt, mely most jelent meg: „Ötletek, élmények és benyomások” czimmel.

A rendkívül izlésesen kiállított munka filosofiai gondolatokat, szellemes ötleteket és kisebb essayket tartalmaz. Rendkívül vonzó, kellemes olvasmány, mely bepillantást enged egy rendkívül érdekes s felemelő gondolkodású asszonylélek rejtett gondolat-világába. A könyv jeligeje: „Találkozni, szeretni és elválni — Ez a föld. — Találkozni, szeretni és együtt maradni. — Ez a menny.”

A magas rangú szerzőnő, roppant szenzációt keltett művével. Van egy hely, hol arról beszél; hogy jobban szeretett volna a tenger partján egyszerű, természetes emberek között születni, mint a magas társaság komplikált légkörében elhervadni.

Egy másik cikke a könyvnek — a halálról szól, mely megszüntet minden haragot, kiengesztel minden bűnt, eltünteti minden gyűlöletet és csak egyet hagy meg: az elhunynak emléke iránti tiszteletet.

Felette nehéz a könyvből szemelvényeket böngészni, mert úgy tartalma, mint az író nő egyéniségénél s élete folyásának rendkívüliségénél fogva — minden sora méltán felkelti, ellenállhatlanul lebilincseli az érdeklődést és a fennem származó lélek reflexsz-fénye átvilágítanak azon homályon, mely a magasban borong s egyben megvilágítja a későbbi fejlemények rejtett rugóit: a szerelem mindenhatóságát, melyről így ír:

„Két ifju lény először látja egymást életében, — egy negyedóráig ismerik egymást és már is kimondták a fogadalmat, melyet csak a halál bonthat fel.

Ha regényben olvasnánk, az emberek fejüket rázva így szólnának: Milyen tulzás! Ez a valóságban nem történik meg!”

— De mégis megtörténik, még pedig igen gyakran; hisz az élet maga gyakran erősebb vonásokkal ír, mint az író tolla. A sors cselekvő alakjait nem fekteti a kor irányzatának Proktruteságára, hanem tegnap épp úgy, mint ma mely sebeket üt és esetjét mélyen mártja bele az emberek szívének vérébe s nem sokáig kérdi, vajjon egy maroknyi ide-oda sodródó por törvényt ül-e vagy nem fölötté azért, mert belekapott a világ forgandóságának kerekébe.

Mily gyakran jártál életedben, barátnőm a szerencse közeleiben. Látott; de nem állt meg nálad. Gyöngéd kezével megsimogatott s te nem mertél utána kapni. Azt hitted, hogy elérted — éppenséggel nem. Tovaróppent. A fölületesség, a vakság, a félelem, a diszkréczió, vagy az aggodalmaskodás visszatartott s egy perc múlva kerekén tovább görödült. Késő volt! Rendeltetésedet elhibáztad. A szerencse eltűnt. Nem számodra temett. Csak árnya maradt meg neked.

het be, még pedig, miután az intézet egy a gyalogsági, mint a lovassági szolgálatra egyformán kiképezte; akár egyik, akár a másik fegyvernemhez.

Az akadémia tehát három év alatt fényes pályára ingyen segíti az ifjút, a kinek aztán 20—21 éves korában évente 2400—2600 korona a jövedelme. Mivel pedig megvetette az intézet nála azt az alapot is, mely a tisztet a hadi iskola eredményes hallgatására képesíti, nyitva áll előtte az ut a vezérkarba s ezzel a legmagasabb rendfokozathoz.

Ha már most azt tekintjük, hogy más pályán csak 25—28 éves korában, sok anyagi áldozat árán, csekély kezdő fizetéssel juthat kevésbé fényes állásba az ifjú, s hogyha katonának való, a hadi szolgálat kötelezettsége alól meg nem szabadul, ez pedig nemesak hogy a választotta pálya elérésében akadályozza, de anyagi áldozatot is követel tőle, továbbá hogy a szolgálati kötelezettség hosszú tartama miatt esetleg még 40 éves korában is fegyvert kell fognia s ott hagyva állást, vagyont, családot, háboruba vonulnia; éppen nem érthető tehát, hogy a katonai pályát oly kevesen választják elhivatásul.

Vajjon oly nagy súlytal nehezedik-e az összehasonlító mérték serpenyőjébe a kényelemszeretet, hogy teljesen lenyomja a köteleességek súlyát?

A Ludovika Akadémiáról, mostani szervezetről, berendezéséről, működéséről, a rendszerezett alapítványos helyekről, továbbá a pályázatok és felvétel körüli eljárásról minden tekintetben kimerítő tájékoztatást nyújt az Akadémia-parancsnoksága.

A középiskolát végzett ifjuság s gyermekeik jövője iránt érdeklő szülőknek pályaválasztáskor figyelmébe ajánljuk azon jóakaró tanácsot, hogy a magyarifjuság ne idegenkedjék a katonai pályától.

Hogyan magyarosítunk?

Szeretjük fennen hirdetni, hogy itt a határszélen védjük és terjesztjük a magyar nemzeti eszmét. Hát, hiszen teszünk sokat, de ezen hazafias feladat teljesítéséhez minden hivatott tényezőnek ezüdtudatos buzgósággal kell közreműködni.

Az idő mulik, szoktuk mondani, de tévedünk; az idő megmarad s mi vagyunk azok, a kik elmulunk.

Az érzelmi házasságok rendszeren rossz véget érnek s csak regényekben fordulnak elő; a rokonszeny elegendő, mondják, a házasság boldogságához. Nekem nem ez a véleményem. A kinek szíve van, érzi, hogy a házasságban nemesak a társadalmi konvenczióknak kell eleget tenni, hogy a házasság éppen nem a rang és a vagyon egyenlőségén fordul meg... Az érzelmi házasságok nem szükségképp boldogtalanok, azt hiszem, épp ellenkezőleg, boldognak kell lenniök, valahányszor tiszta érzelmeikről van szó, a mely két egymásra méltó szív között szövődik, a melyeket hasonló kitaró gyöngédség fűz össze, a mely a becsülésből táplálkozik s együtt hal meg a drága lényvel, hogy a síron túl újra feltámadjon.

Majd a nő életét festi igaz vonásokkal, megkapó hűséggel. Azon mélységből halászsza ki az igaz gyönyöket, melynek rejtelmei csodások s bár ismerni veljük, — mindig újak.

— „A nő élette a szerelem. Addig nem is él a míg nem szeret.”

Igy ír a többek között. Mennyi igazság, mely tisztesség jut kifejezésre ezen pár szóban, bizonyosságnak annak, hogy a magasban is, homman csak a hatalom csillogása ragyog, hol az élet igaz vonásait csak az irodalom és a művészet ismertetheti, — a természet csodás fensége és ereje szárnyra kel s jogát követeli, sőt érvényesíti is, bár a: „— szülők, barátok s mindenki elhagy egymást.”

Megfigyelte, sőt átérezte az író az élet zibongó jelenségeit:

Hogy ezt nem minden faktor cselekszi, arról meggyőződünk a tanköteles gyermekek mult heti összeírásánál.

Az összeíró hivatalnok nem egy vasuti alkalmazottnál azt a bevallást volt kénytelen felvenni, hogy tanköteles gyermekek csak románul tud s a román iskolába fog járni, mert román.

Az ilyen gyermekek apját kívánatos volna magyar vidékre áthelyezni, hogy ha már magyar kenyeret esznek, a magyar állam szolgálatában vannak, legalább tanuljanak meg a gyermekeik magyarul.

A magyar nemzetnek soha sem jutott eszébe, hogy a területén lakó, vagy országába bevett népek nemzetisége ellen küzdjön. Bizonyítják ezt ama számos különajku néptörzsek, melyek hazánkban föltalálhatók s még ma is ugyanazokat a nyelveket beszélnek, melyeket elejétől fogva sajátjuknak nevezték.

Ez a magyar nemzet önzetlen becsületességéről tanusodik. De ha a dolgot nem ideális, hanem gyakorlati oldaláról tekintjük, meg fogjuk látni, hogy mily nagy kárára volt már eddig is ez az engedékenysé-
günk.

Más nemzetek éltek hatalmi jogaikkal s innen van, hogy például Poroszországban hiába keresnők ama különböző szláv törzseket, melyeknek vegyületeiből a porosz nép formálódott.

Nálunk az idegen népfajok megőrizhették nemzetiségi sajátságait. És mi a jutalmuk? Hogy ellenségeink maradtak.

Megbocsáthatatlan mulasztást követtek el őseink, hogy lovagias nagylelkűséget alkalmaztak ott, a hol az önfentartási ösztön a politikai előrelátás csak a ezélszerűség törvényének tekintetbevételét követelte volna.

A magánéletben egyesek önfeláldozása másokért olyan erény, melyet nem lehet eléggé dicsőíteni, de népek nemzetek életében vétek, melynek büntetésétől az utódokat meg nem mentheti semmi hatalom.

A magyar nemzet nagylelkűségéből és jószívűségéből az ellenség fegyvert kovácsolt magának s a hibás mértékkel osztott szabadságban keresi magának azt a joglapot, melylyel jötevéjének jóságát, szabadságát, méltóságát és tekintélyét megtámadni elég vakmerő.

Nem volt helyes a magyarságnak ez a nagylelkűségéből származó mulasztása, mert nemzetek életében az erősebbnek nem szabad erejét léhán elfecsérelni, különben önmaga adja fel a hivatást, melyet a Gondviselés az emberiség fejlődésének érdekében neki szánt.

Bár soha ne tévesztette volna el szem elől a magyar nemzet, hogy midőn ide, e különböző népek s nemzetiségek közé ékelte, nem a megtüretés misztioja bízott reá, hanem vezérnek szemeltetett ki.

A mint őseink a mulasztás úgy a jelen nemzedék a tévedés hálójába esett.

Látom, hogy érnek révbe az élet háborgó tengerén. Mindenki más uton halad, csak a kikötő ugyanaz. Csak az én hajócskám marad lekötve a szeretett par-
ton. A remény horgonyja ideköt; a szerelem láncza lebilincseli. Adja isten, hogy a viharok ne ragadják el vele együtt a habok közé a kormányost, a ki a horgonyt tartja, s az utast, a ki a lánczot őrzi.

A szerenese nem fűződik a trónhoz és koronához. Kék virága nem csak az magasban nyílik, hanem gyakran a legrejtettebb, legmélyebb völgyben.

Mindaz a mit igazán szerettünk, pótolhatatlan; s mindazt, a mi pótolható ránk nézve, soha nem szerettük.

Az ember soha nem felejt, ha nincs bátorsága multjával véleg, mindörökre szakítani.

Hosszu, félelmes, sötét éjszaka volt az életem; most rózsás reménysugár csillan meg a fekete felhős égen fénysugár, mely világossággal, napfényvel biztat! Fel fog-e tűnni ragyogó szépsége teljességében? Fog-e melengetni forró sugarával, le fogja-e csokolni orcáimról a könnyeket?

— Oh nap, jövel, jövel! Itt vár egy szegény, félíg hervadt rózsza, melynek tövéit letördelte a végzet súlyos keze!

Nyilvános dicsőretnek nincs meg az a hatalma, hogy a női szívet betöltsé. Kedves házasságra, köteleességekre, rokonszenvekre van szüksége — ezek nélkül minden más értékelen.

Ez a könyv a hét szennázója s nagy tartalma, mint a benne rejlő igazságoknál fogva, sokáig képezi az érdeklődés tárgyát.

Egyes vonásaihoz nem fűzünk kommentárt.

A volt trónörökösné élete élet-küzdelme ismerte-

A mai magyar ember azt hiszi, hogy a szabadság az a hatalmas fegyver kezében, melylyel mindent kiegyenlíthet.

E képzelődésben a leghajmeresztőbb engedményekre vetemedik, kaczerkodik a kozmopolitizmussal; konok és irigy elenségeinek, kik szeretnék egy kanál vízbe fojtani, fehér lapokat osztogat s nem tud eléggé csodálkozni, hogy a rajongók által kommandált ilyetén ajánlott orvosszer egészen ellenkező hatást szül az adott szabadság a gyűlölet nyílt kimondásával, a türelmesség, a legnagyobb türelmetlenséggel, a lojális elbánás fennhangon hirdetett árulással fizedtetik vissza.

Ki ne szeretné a szabadságot, ki ne óhajtáná azt az emberiség közt meghonosítani De letünk olyan fel-
tetelekhez van kötve, hogy szabadságot rendszer nélkül gondolni nem lehet.

A hol pedig e rendszer mellőzhetetlen, ott a helyes mérték és arány felismerése a legfőbb bölcsesség, a mely ellen a tévedés sokkal károsabb, mint maga a mulasztás.

A mérték pedig melylyel nálunk a szabadságot konok ellenségeinknek osztogatják — bizony nagyon el van tévesztve.

Első sorban magyarok vagyunk, első sorban kötelességünk magyar nemzetünk hegemoniájának megtámadhatatlanságát ez országban biztosítani és így mind-
azok az engedmények, a melyek Magyarországon élő idegen fajoknak nemzetiségük ápolására adatnak saját biztonságunk alapja alá ástott aknák, melyeknek felrobbantására a gyutaes ellenségeink kezében van.

Magyarországnak csak magyar polgárai lehetnek. A ki vonakodik azzá lenni, takarodjék ki, hiszen bősé-
gel megáldott vidékeink találnak majd akárhány lakót, ki a dús földdel örömmel vállalja magára a magyarságot is.

Sovinizmust vetnek a szemünkre. A tények ezt nem bizonyítják. Kevesen vagyunk és hogy még java-
ink megosztásával ellenségeket neveljünk a hazában ez igazán bűnünk.

A magyar államvasutak igazgatósága szintén nagy-
arányokban előmozdithatja itt a magyar nemzeti eszme terjesztését.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Áldozócsütörtök volt f. hó 24.-én. Megható, szép ünnepséggel járultak a róm. kath. templomban az Urasztalához azon gyermekek, kik először gyöntak s először részesültek a szent áldozásban. A kis leánykák fehér ruhában vonultak a templomba a zárda iskolából, mindegyik, tartóba helyezett gyertyával, melyeket azután, midőn az első padosorokban helyet foglaltak — meggyújtottak. Mint évenként, ez alkalommal is megtelt a templom hívőkkel, kik áhitattal szemlélték a meghatott gyermekek lelkitisztulásának fenséges szertartását.

tés s lelkének rejtett mélységére — s magasságára, világot vet az „Élmények” könyve.

A filozofus bucsudala.

Isten veletek jó barátim,
Már én többet nem mulatok!
Mert nem sokára czenzeálnak
Már engem a professzorok,
Kancsót forgatni nem szabad már
Nekem, csak filozófiát.....
Mulassatok nélkülem addig,
Mig megszerzem a diplomát.

Isten veletek szép színésznők,
Varrónők, özvegyasszonyok!
Ne haragudjatok reám, hogy
Több rándevut nem adhatok.
De lássátok, nekem tanulni
Kell most a filozófiát.....
Legyetek egy kis türelemmel,
Mig megszerzem a diplomát.

Kit mindennek fölött szerettem:
Isten veled Pegázusom!
Várj egy kicsit, hadd nőjjön a fű
Odafenn a Parnásszuson.
Majd ugrándozhatol te még ott
S növelhetsz még elég csodát....
Hanem előbb, kedves lovaeszkám,
Szerezzük meg a diplomát!

Pósa.

— **Főigazgatói látogatás.** Téglás Gábor, Déván lakó tankerületi főigazgató f. hó 24 és 25-én Petrosényben időzött s az itteni gymnasiumnál tartott hivatalos vizsgálatot, melynek eredményéről — természetesen — nem értesíthetjük a közönséget, annyi azonban tény, hogy a tankerületi főigazgató kiváló gondoskodásának tárgyát képezi a mi gymnasiumunk s így hivatalos látogatása csak előnyére lehet középtanódnaknak.

— **Halálozás.** Petrozsény társadalmi életének egyik közbecsülésben állott tagja: özv. Fitz, szül. Hoda b Julia nna, f. hó 20-án hosszas betegség után, élte 59 évében meghalt s nagy részvét mellett f. hó 22-én a róm. kath. szertartás szerint öröknyugvó-helyére kísértetett. A gyászjelentést gyermekei: Fitz Mátyás, Fitz Péter, Fitz Ferdinand, Fitz Alajos, Csalla Anna, Ridwall Gizella, Klisch Ágnes, Franz Karolina; testvére: Medgyesy Teréz; vejai: Ridwall Joachim, Csalla Sándor, Klisch József, Franz János és menyeyei: Fitz Krisztina s Kekel Anna adták ki, a kiknek vesztesége iránt széles körben nyilvánult a részvét. Béke poraira!

— **Hangverseny.** Miként már említettük a petrosényi dalárda, f. évi május hó 27-én — vasárnap — a „Wagner” szálloda helyiségeiben nagyszabású hangversenyt rendez. Belépti-díj: Személyenként 1 korona. Családjegy (3 személyig) 2 korona. — Karzatjegy este a pénztárnál 30 kr. Kezdeté esti 8 órakor. A tiszta jövődelem hangjegyek beszerzésére fordítatik, miért is felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Hangverseny után táncz. (Karnagy: Bruckner F.) Műsor: 1. Marschner E.: „Rajta barátim, nosza rajta.” (Induló). Férfikar. 2. Beethoven L.: „II. zongoránegyese.” Zongora, hegedű, viola, cello. 3. Eitner J.: „Mint szeretlek édes hazám.” Férfikar. 4. Peuschel M.: „Rózsa keringő.” Női énekkar. 5. Marschner E.: „Éji dal.” Férfikar. 6. Hermes Z.: „A völgyi vőzsa.” Férfikar. 7. Astholz A.: „A vadász gyönyöre.” Férfikar. A rendezőség meghívókat küldött, szét s felkéri mindazokat a szíves érdeklődőket, kik esetleg tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, hogy Krausz József óra- és ékszer üzletében ezen szándékukat tudassák, hol jegyek előre is váltathatók. Midőn az érdekesnek és élvezetesnek ígérkező estélyre felhívjuk a közönség figyelmét, egyidejűleg megemlítjük, hogy az ifju dalárda Unapján Lupényben is szándékozik hangversenyt rendezni.

— **Lázongás a csendőrlaktanyánál.** Valóságos ostrom alávétték f. hó 24-én a petrosényi csendőrségi laktanyát. Kint a laktanya körül százával áll a nép fenyegetve, szidalmazva a csendőröket azért, mert négy verekedő jómadarat, — a kik a Lengyel-féle koszmában már bieskára kaptak — bekísérték s bezártak. Sára András, Sára János, Zilahi János és Szóts Károly bányászok ordítottak ki a börtön ablakán s felhívták a kintállókat, hogy adjanak be nekik az ablakon pálinkát és követ, majd kiszabadítják ok magukat. És tényleg adtak is be nekik a börtön utczafeleli ablakán pálinkát s aztán elkezdtek feszíteni, próbálták kitörni az udvar felüli ablakrácsot, mely nem sokára az udvar kövezetére hullott. Ez alatt két csendőr, teljes szolgálati fegyverzetben szorította vissza az utcán összegyűlemlt tömeget s ha az egyik oldalon távoztak, a másikon újra visszanyomultak. A bezárt jómadarak ordítva szidalmazták a csendőröket, kiknek jó akaratú, majd erőlyes figyelmeztetése sem használt semmit, sőt a fegyverhasználatra való figyelmeztetésre is gúnyolódva felelték: „Nem kell félni! Ide merj löni te kutya zsandár. Ezek is zsandárok! Csak követ ide, kutya issza még ma a csendőrök véré! Akasztófára való, gazember csendőrök! Ilyen szavakkal szidalmazták a börtön kifeszített ablakán át a gézen-gúz duhaj fieszkók a csendőröket, felhíva a kintállókat, hogy segítsenek nekik agyonverni a csendőröket. Míg a két csendőr a folyton szaporodó néptömeg szétosztatásán fáradozott, Sára András és Sára János kiugrottak az ablakon s a tömeg közé vegyülve elmenekültek, a másik kettőnek már nem volt ideje, mert azokat nyakonszípték s másik fogdába zárták. Alkonyodni kezdett, midőn pár órai nehéz küzdelem után sikerült a két csendőrnek tapintatosan szétosztatni a letartóztatottak pártján álló lázongó tömeget, melynek kihívó rakonzátlan viselkedése már-már elkerülhetlené tette a fegyverhasználatot. Kíméletből tartózkodtak e a csendőrök a vérontástól, vagy, mert csak ketten voltak s nem érezték magukat eléggé erősnek a bősziült tömeggel sikeresen megküzdeni; azt csak ok voltak képesek megítélni, de minden esetre jó, egyrészt hogy emberhalál nem történt, de másrészt nem ártott volna, ha a felbujtókkal megértetik, hogy a csendőröknek nem csak joguk, de kötelességük ily esetben a fegyvert használni. Az éj folyamán kézrekerítették a csendőrök a két hősködő szökevényt s f. hó 25-én bekísérték őket a szolgabíróshoz. Mi történik velük, azt nem tudjuk, de

annyi tény, hogy sokkal bűnösebbek, sem hogy galád-ságuk kihágásnak volna minősíthető s ezért a fenytő-bírósnak kellene őket szigorúan kérdőre vonni s példásan megbüntetni, mert mit használ az, ha pár napig be lesznek zárva s már a legközelebbi ünnepnapon újra késelik egymást, vagy a kibe belekóthetnek. Igaz, hogy takarékosági szempontból a hol helyben nincsen járás-bírósnak, a szolgabírósnak kell a letartóztatott tetteket átadni. Ez a körülmény is kívánatossá teszi hogy: „Járásbírósnak, jöjjön el a te országod!”

— **A tehéncsorda.** Zöld fü nőtt a legelőn. Oda hajtják ki a községből a teheneket részint hogy jólakjanak, részint hogy a szabadban mozoghassanak. Ez ellen nem is lehet senkinek kifogása, de hogy következetesen, napról-napra mindig akkor tereljük ki és be a csordát a zárdaiskola, a kisdodovoda és az állami iskolák előtt, midőn a gyermekek tömegesen sereglenek a tanodákban, vagy onnan kijönnek, — az már igazán érthetetlen. A múlt évben is felszólaltunk ezen eljárás ellen, de nem lett sikere, most ismételjük azon szülők érdekében, kik méltán féltik iskolába járó gyermeküket attól is, hogy a csorda elgázolja, vagy egy tehén megdöfi, szemét kiüti, vagy beteggé rémiti. Nem tudjuk kinek áll módjában a pástornak megparancsolni, hogy vagy valamivel előbb, vagy utóbb hajtja ki és be a csordát, de valakinek még is segíteni kellene addig míg baj nem esik.

— **Sebes hajtás.** Mindenütt szigorúan tiltva van a sebes hajtás, meg Petrozsényben is, csak hogy máshol megbüntetik a törvényes tilalom áthágóit, Petrozsényben azonban szabadosan üzik a kocsis urak ezt veszedelmes sportot, melynek gyakori következménye az elgázolás. A napokban is éppen akkor produkálta egy kocsis a gazdája lovait az állami kisdodovoda előtt, midőn onnan és az állami népiskolából százával jöttek ki a gyermekek, kik rémülten menekültek a veszedelem elől. Spát Mihály első osztályú tanuló azonban eléggé gyorsan nem tudott elmenekülni s a gyorsan rohanó lovak elgázolták. A szegény, súlyosan sérült kis gyermeket eszméletlen állapotban vitték be a kórházba, hol gondos gyógykezelés és ápolás alá vétetett. A kocsis gyorsan tovalajtott s tudunkkal nem sikerült kiletét ez ideig kinyomozni. Kíváncsok volna, hogyha már nem teszi más, legalább a cselédartó gazdák gondoskodnának arról — a saját érdekében is —, hogy kocsisaik az eszeveszett sebes hajtással ne veszélyeztessék mások életét s testiépéséget.

— **A királyné könyve.** Érdekes hírt közölnek velünk Budapestről. ami minden olvasónk érdeklődésére számíthat. Az a gyönyörű könyv, mely annak a megboldogult Erzsébet királyasszony emlékének van szentelve, már teljesen elfogyott és most második és nagyobb köntösbe lép a közönség elé. Azt hisszük, hogy mindnyáján emlékezőnk azokra a megható sorokra, amelyeket a király Ő Felsége, az album szerkesztőjéhez Lengyel Gizellához juttatott. Ő Felsége igaz elismerését és köszönetét fejezte ki e kiváló urnőnek, aki pénzt és fáradságot nem kímélve maga járta be az országot, hogy emléksorokat gyűjtsön a magyar urasszonyoktól. Az album gyönyörű volt és immár a Burg levéltárában pihen, miután a magyar nők érdeklődése, amelylyel e páratlan díszmű iránt viseltetek határtalan volt, az albumról készült másodlatok rövid időn belül elfogytak. A kiadók tehát elhatározták, hogy másodsor is kiadják az albumot, még pedig díszesebb, gazdagabb kiadásban. Lehetőleg tökéletes emlékművet ohajtanak készíteni a tragikus nagy királynőről. A pazar fényvel kiállított emlékműben pompás képekben lesznek megörökítve azok a helyek, hol szegény királynőnk megfordult. A gyászpompá leírása és a magyar nők emléksora, gazdagítja e gyönyörű könyvet, amelyik egyebekben tökéletes másodlatok annak az ezüstbőrítéku példánynak, amelyet Ő Felségének, a királynak nyújtottak át. A felséges királyi hercegnőnk és a mágán asszonyok érdeklődése mellett az album május végén jelenik meg és előfizetési ára 6 korona, ami Budapestre (VII., István-út 40.) az „Előkelő Világ” szerkesztőségébe küldendő.

— **A szabadversenyyel való visszaélés meggátolása** végett a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be az országgyűlésnek. A kereskedelmi megrendelések gyűjtésének szabályozását, illetve megszorítását tartalmazó törvényt örömmel fogja üdvözlölni minden tisztességes kereskedő, iparos sőt a fogyasztó közönség is. A szabad versenyyel való leghatártalanabb visszaélés volt az, melyet a tisztességtelen verseny az utazó és helyi ügynökeivel elkövetett. S ennek a visszaélésnek gyakran látta kárát a vevő. Az új törvény szerint csakis a szakember foglalkozhatik valamely cikkben megrendelések gyűjtésével. Ezzel tejárt a mindenre alkalmas ügynökök ideje.

— **Az éjjeli lepkék.** Nem azokról az éjjeli lepkékről van szó, melyek sötétben röpködve neki mennek a tűznek, mert az világosságot áraszt s rendszerint agyon perzselik magukat; hanem azokról, akik nem röpködnek, de csavarognak és a sötét zugokat keresik s rendszerint így veszítik el erkölcsi életüket. Mosogatók, — lóitatás, — sőt gyakori esetben üzletzárás után a cselédleányok kijönnek az utcára, — gyakran még előbb is. A kocsisok, háziszolgák, sőt bányászlegények is már ott esatangelnek fel s alá. Találkoznak s megkezdődik azután a társalgás, még pedig olyan modorban, amilyen még a mosogató — és a trágyahányó-lapát kezelőinek is szégyenére válik. Némelyik kapu előtt 2—3 szemérmelen lány s 5—6 duhaj csavargó szemtelenkedik, kik elállják a járdát s ha valaki által rendre utasítatnak, még ok komiszkodnak. Tisztességes hölgyeknek pedig az arcába szökik a vér, ha kénytelenek ilyen gyűlévész banda mellett elhaladni. Nem kell bizonyítanunk, hogy ez a galádáság türethetetlen, de az is kétségtelen, hogy megszüntetésére semmi intézkedés sem tétetik. Ha a háziurak és háziasszonyok nem gondoskodnak a közmoral érdekében, akkor ezt a botrányos állapotot Isten tudja meddig kell még túrni a tisztességes közönségnek.

CSARNOK.

Bizony, bizony.....

*Bizony, bizony már magam is
Szeretnék megházasodni,
Meguntam már így egyedül
Éldegélni, szomorkodni.
Szeretnék már oltár elé
Vezetni egy kis lányt,
Nekem is jobb kedvem lenne
Az élethez mindjárt.*

*Nem is élet ez az élet,
Hogyha nincsen feleségünk,
A kivel jó és balsorsban
Holtig híven éldegélünk.
Fáradásnak, küzdelemnek
Ez az igaz ára;
Nem pedig az, ha felkapunk
Az uborkafára.*

*Mit nekem az egész élet,
Ha a háznál nincsen asszony,
A ki engem dédelgessen,
Ölelgessen, csókolgasson.
Hűn ápoljon, hogyha beteg
Találok majd lenni,
Hogy ne kelljen abba a csúf
Ispatályba menni.*

*Istenem, csak rendelnél már
Nekem is egy feleséget,
Vele együtt boldogságot,
Csendességet, békességet!
Nem bannám, ha papucs alá
Kerülnék is végre:
Csak egy kedves jó asszonynak
Lehetnék a férje!*

A divat.

A divat, ez a kérélhetetlen zsarnok, rabjává teszi az egész nő-világot, sőt a szó szoros értelmében meg is vasalja. Kínózza, gyötéri a hölgyeket s mégis önként hódolnak neki.

Tűrök szeszélyeit, holott másoktól elvárják, hogy az ő szeszélyeiknek hódoljanak. Parányi cipőcskébe préselik, nyomorgatják lábacskaikat, mert a legnagyobb kényurnak — a divatnak úgy tetszik. És nem zúgolódnak. De ez még semmi — aczélpánczéba szorítják testüket. És ezt is tűrik. Pedig ha a mostani füzőt a régi jó idők füzőjével összehasonlítjuk, úgy találjuk, hogy a legszelidebb kifejezés szerint is a régi hölgyek füzője a mostanihoz képest valóságos kínzóeszköz volt.

Voltak hölgyek, a kik két erőteljes nőnek egész erőifejtését vették igénybe, míg, a csipőtől egész a vállig összeszorították a testüket.

A mai hölgyek, még a füző legrajongobb hívei is képtelenek megérteni, hogy ilyen torturát, hogyan lehet kibírni sőt, hogyan lehetett ilyen állapotban még táncolni is. Pedig táncoltak, sokkal szenvedélyesebben mint ma. Az is igaz, hogy az akkori orvosok nem vették számba, hogy hány nő nyomorodott meg ezen esztelen és rut divat által.

A találmányok százada ezen annyira nélkülözhetetlennek tartott dívatezükkel is átalakította. A legújabb füzők (miraculeuse) nem szorítják a belső szerveket annyira össze, mint a régi pánczélszőnyek és mégis szabályos fekvésükkel emelik a test karesuságát.

A felső test szabad mozgását nem gátolják, mert három részből állván, teljesen a test alakjához simulnak. Az új találmány még nagyon drága, egy-egy példány száz frankba kerül. A kik ennnyit nem áldozhatnak egy füzőre, azok várják be, míg olcsóbb lesz.

Nem kevésbé érdekes ujitást kezdtetek most a női hajviselet terén is, ahol pedig eddig is bámulatos változatosság uralkodott.

A hátraesuszott kontyot most nem fonott vagy sodrott hajból készítik, hanem úgy, hogy úgy fessen, mint egy gömbölyű fészek. Ez a divat még ugyan nem igen terjedt el, de csak azért, mert nem minden hölgy sőt minden fésülőnő sem képes ezt a tudományt a fészekétől eltanulni. Az egyöntetű haj-bóbiták a fej elején már kevésbé divatosak, annál inkább felkaptak a homlokaj sajtóságos hullámozatos lefésülését. Mennél mesztérkéletlenebbnek látszik a hajviselet, annál jobban megfelel a divatnak.

A nyári keztyűkben az idén a nagymama korabeli divat kerül felszínre. Félkeztyűket és fátolszerű keztyűket viselnek, a melyeket selyemszallagokkal díszítenek. Sétakeztyűknek azonban az idén is az egész keztyűket kedvelik majd legjobban.

Hogy meddig marad uralkodó ez a divat, azt nem lehet tudni. Külömben a divatra nézve jellemző a következő eset:

Egy ur sietve törtet az utcán a sokaság főzött. Egy barátja megállítja s kéri hogy hová siet?

— Egy legújabb divatu kalapot vettem a feleségemnek. Ott voltam az üzletben mikor kipakolták, meg akarom vele lelni.

— No, de azért betérhetnénk ide egy pohár sörre.
— Nem lehet, sietnem kell, nehogy kimenjen a divatból a kalap addig, míg haza érek vele.

Közgazdaság.

Transsylvania conservgyár, mint szövetkezet Déván.

Ezen vállalat f. hó 20-án Gróf Bethlen Miklós főispán elnökle alatt élénk érdeklődés mellett tartotta alakuló közgyűlését; ez az alakulást elhatározta, az alapszabályokat megállapította, továbbá megválasztotta az igazgatóságot és felügyelőbizottságot, a mint következők:

Gróf Bethlen Miklós főispán elnök, Gróf Thofoez-kay Miklós orsz. képviselő alelnök, Andreics János bányagazgató, Binder Vilmos erdőmester, Báró Jósika Gábor orsz. képviselő, Kenderessy Árpád és Lázár László birtokosok, Mara László alispán, Menking Frigyes bányagazgató, Dr. Mihó János birtokos és bankigazgató, Simon Sándor conservgyártó, Steinmann Frigyes birtokos, Stiene János nagykereskedő, Szöllősy Lajos bankigazgató, igazgatósági tagok;

Báró Bornemisza Tivadar birtokos, Drottelf József nagyszabeni polgármester, Hajduczy József reálisk. tanár, Dr. Munteán Aurél ügyvéd és Báró Noposa Elek orsz. képviselő felügyelőbizottsági tagok.

Szívélyesen üdvözljük ezen nemzetgazdaságilag hasznos vállalatot s minthogy ez szövetkezeti alapon létesült, jegyzések folyton történhetnek m. p. egyelőre díjmentesen.

Ajánljuk vidékeink valamennyi gazdasági tényezőinek, u. m. birtokosoknak, kerttulajdonosoknak, bankoknak, kereskedőknek stb. hogy mennél számosabban lépjenek be a szövetkezetbe, mert mennél tágabb körök támogatják és mennél nagyobb a rendelkezésre álló forgó tőke, annál távolabbi vidékeket vonhat működési körébe a szövetkezet, hazánk erdélyrészi vidékei anyagi fellendülésének érdekében.

Egy részjegy ára tudvalevőleg csak 50 korona, mely bizonyos részletekben befizethető.

A gyár működését már az idén kezdi meg.

Fodrász- és borbélyüzlet.

Van szerenésém tisztelettel köz tudomásra juttatni, hogy Petrozsényben a vasuti átjáró mellett lévő Zlatky-féle házban, folyó évi június hó 1-én az igényeknek teljesen megfelelően berendezett

fodrász- és borbélyüzletet

nyitok s az ezen szakmába vágó teendőket, úgy üzlethelyiségemben, mint — kívánatra — azon kívül is a legkifogástalanabbul teljesítem.

Készséges szolgálatom felajánlása mellett, kegyes pártolást kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

2—2

Peck K. Márton,
fodrász s borbély.

Üzlet eladás.

Évek óta fennálló s alkalmas helyen lévő

éjjeli üzletemet

szabadkézből s előnyös feltételek mellett eladni szándékozván, az érdeklődőknek szóval, vagy levélben készséggel szolgálak bővebb felvilágosítással

Vajna Zsuzsa.

Bérbeadandó lakások és üzlethelyiségek.

Petrozsényben.

Petrozsény község főutcáján s legélén-

kebb forgalmu központján lévő

Negrini-féle házban

három üzlethelyiség.

melyekben másfél évtized óta virágzó cipész-,

órá- és borbélyüzlet áll fenn; továbbá, u-

gyan azon házban több lakás, együttesen,

vagy külön-külön is előnyös feltételek mellett

folyó évi július hó 1-től több évi időtar-

tamra bérbeadatik.

Értekezhetni ugyanott,

bármikor a

tulajdonossal.

Temetkezési vállalat.

Tisztelettel tudatom, Petrozsény és vidéke n. é. közönségével, hogy a „Bukarest“ szálloda mellett egy **temetkezési vállalatot** létesítettem, melyet folyó évi június hó 1-én megnyitok.

Elvállalom a legegyszerűbb s legdiszesebb temetések rendezését a lehető legelőnyösebb feltételek mellett. Raktáramon mindég kész fa- és ércz koporsókat, koszurokat, szemfedőket a legnagyobb választékban tartom; továbbá fa-, kö- és vas-sirjeleket állítatok fel nagyon jutányos árak mellett.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy koporsók, koszorúk és szemfedők már is kaphatók nálam.

A temetések alkalmával szükséges fáklyákkal is rendelkezem.

Petrozsény, 1900. május hó.

Tisztelettel:

SÁROSSY JÓZSEF.